

ZELDERTSEPAD 9 KM

8 Ontstaan van waterschappen

Waterschappen zijn ontstaan onder invloed van de Franse revolutie. Door de oprukkende Zuiderzee werd het steeds moeilijker om de Eempolders droog te houden. En de regel was: wien water deert, die water keert. Iedereen regelde de afwatering van hun gronden dus zelf, maar dit moest centraal geregeld gaan worden. De grondwetten van 1815 en 1848 legden de basis voor waterschappen in hun huidige vorm.

Een boerderij aan de Zeldertseweg

hier vouwen

Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Landschap Erfgoed Utrecht in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, de gemeente Amersfoort en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl.
Hier vindt u ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Landschap Erfgoed Utrecht:
www.landschaperfgoedutrecht.nl.

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met blauwe klompjes.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze brochure.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Een deel van de route is gesloten tijdens het broedseizoen van de weidevogels (15 mrt – 15 jun) en het broedseizoen van de kleine zwaan (15 nov – 15 feb). In deze periode kunt u gebruik maken van de alternatieve route.
- Honden zijn verboden op particuliere delen van het Klompenpad om verstoring van vee en wild te voorkomen. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die u aan het begin van het particuliere terrein vindt.

productie & eindredactie tekst	Landschap Erfgoed Utrecht Waterschap Vallei en Eem, Flora en Faunawerkgroep Hoogland-West, Historische Kring Hoogland, gemeente Amersfoort, Natuurmonumenten, Landschap Erfgoed Utrecht
beeldmateriaal	Archief Eemland, Toon van 't Klooster, Bert Rietberg, Henk Bol, Marc van Leeuwen, Landschap Erfgoed Utrecht, Tjomme Fernhout (Boerenzwaluw)
opmaak	Designimals, Laura Hondshorst

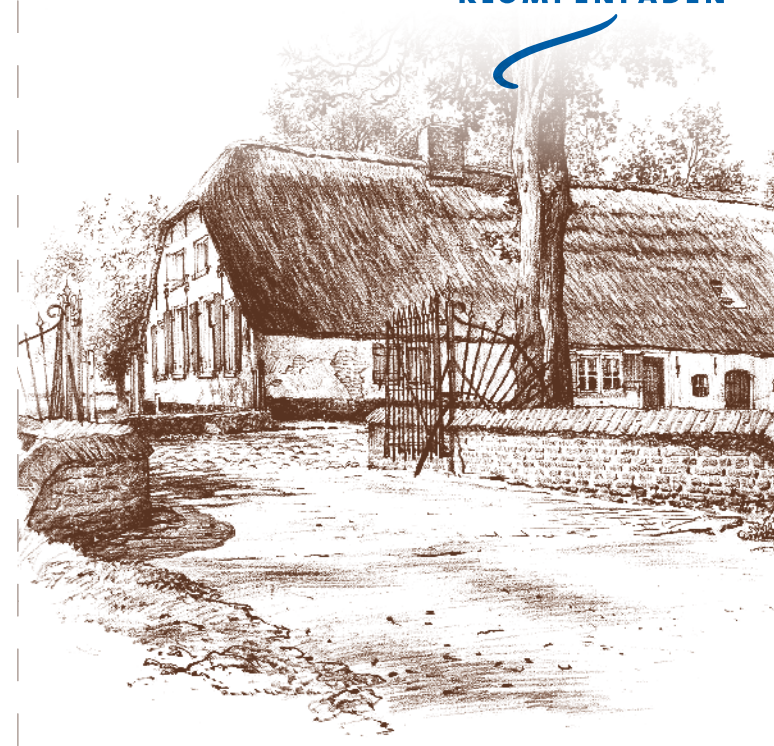
© Landschap Erfgoed Utrecht
2024, 1^e druk voor drukversie. 2024, 2^e online publicatie
Alle rechten voorbehouden

Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt u contact opnemen met Landschap Erfgoed Utrecht via www.klompenpaden.nl.

Wandelen door de
polder, over boerenland
en langs de Grebbelinie
in het buitengebied van
Amersfoort

ZELDERTSEPAD 9 KM

NIET BESTEMD
VOOR VERKOOP

ZELDERTSEPAD 9 KM

1 Hoogland

Hoogland is een dorp in de gemeente Amersfoort dat tot 1974 een eigen gemeente was. Vroeger waren in het gebied voornamelijk de hoger gelegen dekzandgronden bewoond. De naam Hoogland verwijst daar dan ook naar. Dat de meeste boerderijen op hoger gelegen delen in het landschap liggen, kun je ook terugzien in de boerderijnamen die eindigen op -horst of -berg. Zoals bijvoorbeeld boerderij Hoogerhorst.

2 Vogels op het erf

Op en rond dit boerenland voelen verschillende vogels zich thuis. De boerenzwaluw, steenuil en kerkuil zijn te vinden op het boeren-erf. Ziet u een boer de grond omploegen, dan kunt u er zeker van zijn dat u rondom de tractor de witte kwikstaart ziet.

3 College van de Malen

Het Hooglandse maalschap was een vereniging van grondeigenaren die samen de woeste gronden om hun akkers beheerden. De oprichting door zestien grondeigenaren was vermoedelijk rond 1135. De meeste maalschappen zijn in 1886 bij wet opgeheven, maar dat van Hoogland bestaat nog steeds. Het is misschien wel de oudste vereniging van Nederland.

Het Werk bij Krachtwijk

hier vouwen

Gezicht op de Eems bij Amersfoort, Johannes Paulus Houtman 1828

4 Bescherming tegen de vijand

In de tweede helft van de 18de eeuw is gestart met de aanleg van de Grebbelinie. De gebieden ten oosten van de linie, die loopt van het Eemmeer tot de Nederrijn, konden bij oorlogsdreiging onder water worden gezet. Om na die inundatie het water vast te kunnen houden, legde men dwarsdijken, zogenaamde keerkades, aan. Zwakkere plekken in de linie verdedigde men onder andere met forten en werken. Het Werk bij Krachtwijk (1799) diende als verdediging van de keerkade Vuydijk. Alleen aan het begin van de Tweede Wereldoorlog is de Grebbelinie onder water gezet. Om het schietveld vrij te maken, verbrandde het Nederlandse leger in mei 1940 alle boerderijen tussen de Eem en de Slaagseweg. Na de oorlog kregen de boerderijen die weer werden opgebouwd een gevelsteen met een leeuw die door de vlammen springt.

5 De vogelboulevard

Het aantal weidevogels neemt af. Dit open, weidse en stille gebied is een ideale plek voor weidevogels. Langs De Slaag zorgt Natuurmonumenten in samenwerking met boeren uit de omgeving voor de juiste broedgelegenheid. Dit doen ze onder andere door te zorgen voor een groter voedselaanbod, meer schuilgelegenheid en minder verstoring. U kunt hier op de vochtige graslanden naast de grutto ook nog weidevogels als de scholekster, veldleeuwerik en tureluur zien en horen. In de wintermaanden kunnen de graslanden wit gekleurd zijn van de kleine zwanen die hier rusten en voedsel zoeken.

Daarom zijn bepaalde delen van het Klompenpad in de winter afgesloten.

6 Gemaal en polder Zeldert

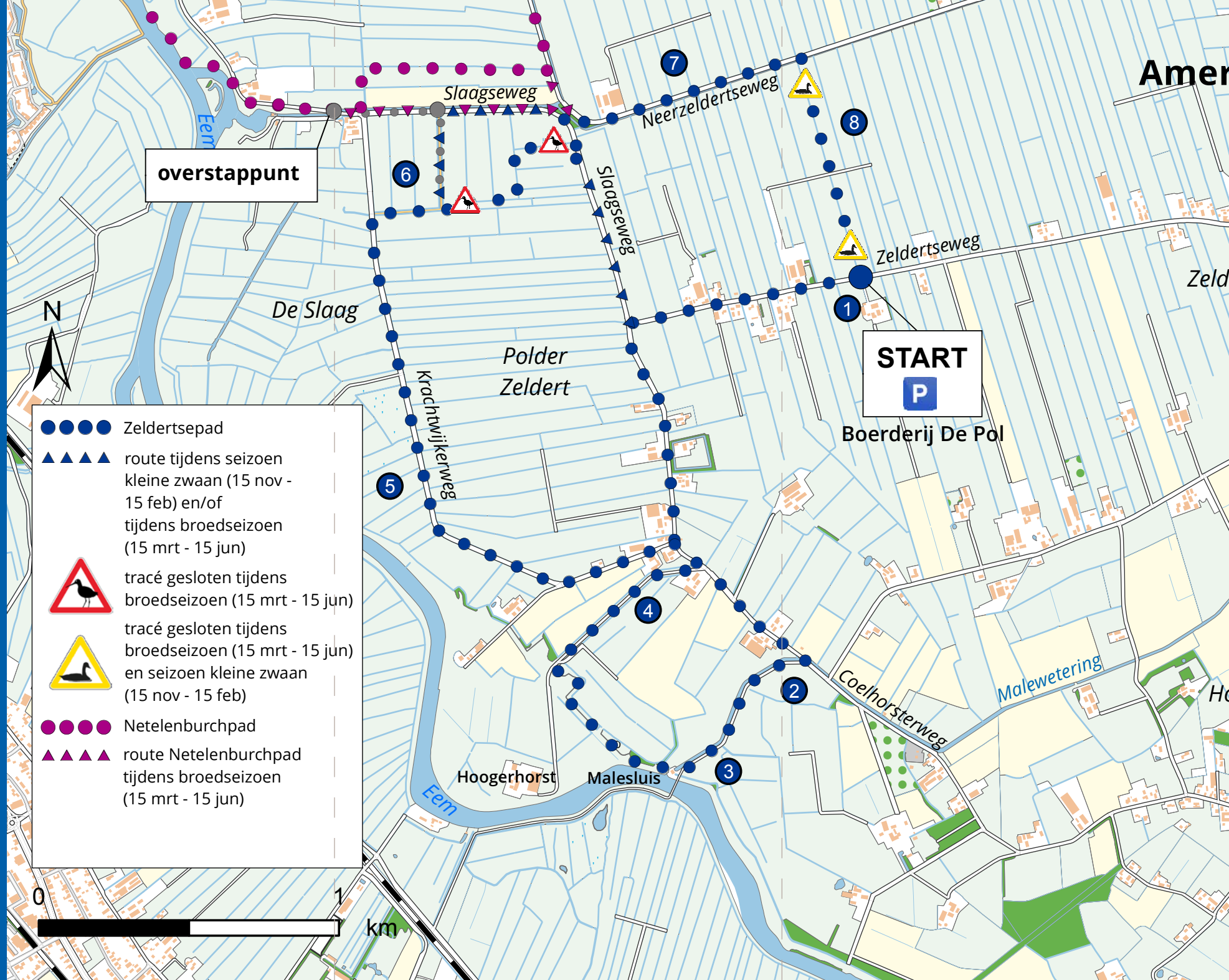
Polder Zeldert, waar dit Klompenpad naar is vernoemd, is ontgonnen in de 12de eeuw. De naam komt van de kreek die door het gebied stroomde: de Zeldrecht. Gemaal Zeldert, dat ten noordoosten van u ligt, speelt een belangrijke rol in de waterhuishouding. Het zorgt voor droge voeten in een gebied van ruim 10.000 hectare.

7 Van moeras naar polder

De omgeving van de Eem was oorspronkelijk een uitgestrekt moerasgebied. Vanaf het hoge land, dat als eerste bewoond werd, werden in diverse stadia de nattere gedeeltes geschikt gemaakt voor bewoning. Als eerste werd het gebied van de polder Zeldert ontgonnen. In de 14de eeuw werd ook de Slaagse polder in gebruik genomen. De naam komt van het slaan: verdelen van het landschap in stroken. Dat wordt ook wel slagenverkaveling genoemd. De Slaagseweg verwijst tegenwoordig nog steeds naar dit verleden.

Boerenzwaluw

Startpunt → Boerderij De Pol, Zeldertseweg 73, Hoogland.

Openbaar vervoer → De dichtstbijzijnde bushalte is aan de Bunschoterstraat. Wij adviseren u met de fiets of auto te komen.

Let op → Een deel van de route is gesloten tijdens het broedseizoen van de weidevogels (15 mrt – 15 jun) en het broedseizoen van de kleine zwaan (15 nov – 15 feb). In deze periode kunt u gebruik maken van de alternatieve route.

Voor actuele informatie zie www.klompennpaden.nl.

Te gast op het erf en boerenland

Klompennpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein.

Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompennpaden.

Honden verboden

Als wandelaar ben je te gast. Het betreden van privéterrein wordt aangegeven met een speciaal openstellingsbord. Ook geldt een hondenverbod. Loslopende honden kunnen onrust veroorzaken

bij vee, wild of weidevogels. Daarnaast kunnen ze ziekten verspreiden. Daarom zijn honden verboden op Klompennpaden. Wij danken u voor uw begrip.

HOE WERKT DEZE DOWNLOADBARE FOLDER

Download deze folder en druk het af in kleur (dubbelzijdig, gespiegeld langs korte zijde) voordat u gaat wandelen. U krijgt dan de folder + de wandelkaart geprint. De folder kunt u als een echte folder vouwen over de aangegeven grijze lijnen. Deze folder bevat altijd de meest actuele informatie.

hier vouwen

Een kievit

Weidevogels en kleine zwanen

Waarom is er een alternatieve route tijdens het broedseizoen in het voorjaar en rustseizoen in het najaar? Grutto's, kieviten, tureluurs en nog veel meer prachtige weidevogels zijn echte oerbewoners van de graslanden. In dit buitengebied werken veehouders en vrijwilligers aan de bescherming van deze weidevogels om ze in stand te houden. Als zij dat niet zouden doen, verdwijnen ze. Weidevogels hebben namelijk rust in het broedseizoen (15 mrt-15 jun) nodig. Ze zijn erg gevoelig voor verstoring: wanneer bijvoorbeeld een wandelaar het nest van een weidevogel passeert, ook al is dat op honderd meter afstand, geven de oudervogels een signaal af. Kuikens in het veld verstoppen zich en stoppen met eten zoeken of raken onderkoeld. Wij laten daarom dit gebied met rust zodat alle weidevogels hier in alle veiligheid hun jongen kunnen grootbrengen.

Ontdek het mooie buitengebied van Hoogland.

Wandelen door het agrarische gebied: langs

boerenerven en door weilanden. Geniet van het weidse

uitzicht, de rust en de combinatie van cultuur

en natuur. Klompen aan, rugzak op en gaan!

hier vouwen

Rustseizoen in het najaar

Kleine zwanen zijn van eind september tot eind maart in Nederland te zien. Ze overwinteren vooral op graslanden en akkers. Het aantal broedparen is de laatste jaren drastisch achteruit gegaan. Daarom gunnen wij deze vogels rust tijdens hun verblijf hier in Nederland en storen we hen niet in de weilanden.

Bepaalde tracés zijn daarom gesloten. Er is een alternatieve route aangegeven in de kaart.

De tureluur voelt zich goed thuis in dit gebied

